

Дошкільний навчальний заклад № 4 «Казка»
м. Южне Одеської області

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ

Навчальний посібник

Южне – Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2015

УДК 372: 22 (076)
ББК 74.1: 86.37
С 91

*Друкується за ухвалою вченої ради
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 10 від 30 квітня 2015 року)*

Рецензенти:

Москальова Людмила Юріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та дошкільної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького Запорізької області

Квашук Оксана Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психолого-педагогічних дисциплін Національного університету «Острозька академія»

Чудовець Анжела Леонідівна, вихователь ДНЗ «Усмішка» м. Здобунів Рівненської області

Навчальний посібник розроблений спільною творчою авторською групою вихователів дошкільного навчального закладу № 4 м. Южне Одеської області під керівництвом завідувача Віри Євгенівни Сучок та Національного університету «Острозька академія» під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Василя Миколайовича Жуковського

Сучок В. Є., Жуковський В. М.

С 91 Духовно-моральне виховання дітей молодшого дошкільного віку засобами християнської етики : навчальний посібник / В. Є. Сучок, В. М. Жуковський. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – 138 с.

ISBN 978-617-7328-03-1

У навчальному посібнику наведено приклади занять для дітей молодшого дошкільного віку, побудовані на християнських моральних цінностях. Посібник рекомендовано для вихователів дошкільних навчальних закладів, вчителів християнської етики, студентів педагогічних навчальних закладів, батьків, а також усіх, хто цікавиться питаннями духовно-морального виховання дітей.

**УДК 372: 22 (076)
ББК 74.1: 86.37**

ISBN 978-617-7328-03-1

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2015

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ЗАНЯТТЯ 1. БІБЛІЯ – ОСОБЛИВА КНИГА	8
ЗАНЯТТЯ 2. НАШ СВІТ – ПРЕМУДРИЙ ЗАДУМ ТВОРЦЯ	10
ЗАНЯТТЯ 3. СВІТЛО – ПЕРЕДУМОВА ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ	13
ЗАНЯТТЯ 4. ВСЕ ЖИВЕ ПОТРЕБУЄ ПОВІТРЯ	15
ЗАНЯТТЯ 5. ВОДА – ЧУДО БОЖОГО ТВОРІННЯ	17
ЗАНЯТТЯ 6. ЦІЛЬОВА ПРОГУЛЯНКА ДО ВОДОЙМИЩА	19
ЗАНЯТТЯ 7. РОСЛИНИ – ЗЕЛЕНЕ ВБРАННЯ ЗЕМЛІ	22
ЗАНЯТТЯ 8. СОНЦЕ, МІСЯЦЬ, ЗОРІ – НЕБЕСНІ СВІТИЛА	25
ЗАНЯТТЯ 9. РИБИ – МЕШКАНЦІ ВОДОЙМИЩ	27
ЗАНЯТТЯ 10. ПТАШКИ – МЕШКАНЦІ НЕБА	29
ЗАНЯТТЯ 11. ЦІЛЬОВА ПРОГУЛЯНКА НА ГАЛЯВИНУ	32
ЗАНЯТТЯ 12. ПІДСУМКОВЕ	35
ЗАНЯТТЯ 13. ТВАРИНКИ – БРАТИ НАШІ МЕНШІ	38
ЗАНЯТТЯ 14 (варіант 1). ЛЮДИНА – НАЙДОСКОНАЛІШЕ ТВОРІННЯ БОЖЕ	41
ЗАНЯТТЯ 15 (варіант 2). ЛЮДИНА – ОБРАЗ І ПОДОБА БОЖА	45
ЗАНЯТТЯ 16. ПРАЦЯ ТА ВІДПОЧИНОК – БОЖА ПОСТАНОВА	48
ЗАНЯТТЯ 17. БОЖІ ТВОРІННЯ Є ПРИКЛАДОМ ДЛЯ ЛЮДЕЙ	52
ЗАНЯТТЯ 18. ВЧИМОСЯ ЗА ВСЕ ДЯКУВАТИ	55
ЗАНЯТТЯ 19. РІЗДВО ХРИСТОВЕ. РАДІСНА ЗВІСТКА ДЛЯ ВСІХ	58
ЗАНЯТТЯ 20. СВЯТКУВАННЯ РІЗДВА ХРИСТОВОГО	61
ЗАНЯТТЯ 21. БОЖА ТУРБОТА ПРО ЛЮДЕЙ	64
ЗАНЯТТЯ 22. ЛЮБОВ ІСУСА ДО ДІТЕЙ	67

ЗАНЯТТЯ 23. БАТЬКІВСЬКА ТУРБОТА ПРО ДІТЕЙ	69
ЗАНЯТТЯ 24. ТУРБОТА ПРО ДРУЗІВ	72
ЗАНЯТТЯ 25. МУДРІСТЬ НЕ ДОВОДИТЬ ДО СВАРКИ	75
ЗАНЯТТЯ 26. ВШАНУВАННЯ БАТЬКІВ – БОЖА НАСТАНОВА	78
ЗАНЯТТЯ 27. НЕ ОБМАНЮВАТИ І НЕ БРАТИ ЧУЖОГО – БОЖЕ ПОВЕЛІННЯ	82
ЗАНЯТТЯ 28. ВИНАГОРОДА ЗА ПРАЦЮ	85
ЗАНЯТТЯ 29. ТЕМАТИЧНА ПРОГУЛЯНКА ДО ПАРКУ	89
ЗАНЯТТЯ 30. БЛАГОВІЩЕННЯ ДІВІ МАРІЇ	92
ЗАНЯТТЯ 31. ЛЮБОВ, ТУРБОТА, МИЛОСЕРДЯ, СПІВЧУТТЯ – РИСИ БОЖОГО ХАРАКТЕРУ	94
ЗАНЯТТЯ 32. РІЗНОБАРВНІСТЬ БОЖОГО ТВОРІННЯ	98
ЗАНЯТТЯ 33. ВЕЛИКДЕНЬ – СВЯТО ЖИТТЯ	101
ЗАНЯТТЯ 34. СІЕМО ЗЕРНЯТКА ЛЮБОВІ	104
ЗАНЯТТЯ 35. КВІТИ – ПРОМІНЧИКИ БОЖОЇ КРАСИ	107
ЗАНЯТТЯ 36. УКВІТЧАЙМО НАШУ ЗЕМЛЮ	110
ДОДАТКИ	113
ВІРШІ З БІБЛІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ІВАНА ОГІЄНКА ДО ЗАНЯТЬ	125
ЛІТЕРАТУРА	136

ПЕРЕДМОВА

*«Бо один у вас Учитель – Христос»
(за Євангелією від Матвія 23:8)*

Кожна цивілізована держава дбає про своє майбутнє. Фундамент майбутнього держави закладають найменші її громадяни – діти, гнучкі пагінці, зростання яких залежить від якості того наповнення, що їм пропонує держава, тобто від такого визначення державою мети виховання підростаючого покоління. Знайомство з державними документами в галузі освіти України, які засвідчують, що у змістовій характеристиці дефініції «мета» одним із її чинників обов'язково є або розвиток духовності, або ж виховання моральності.

У Законі України «Про дошкільну освіту» (розділ 1, ст. 4, п. 3) записано, що дошкільний вік – це період у житті дитини від народження до семи років, базовий етап фізичного та духовного становлення. Завданням дошкільної освіти є «... сприяння фізичному, психічному та духовному здоров'ю дитини, формування у дитини основних норм загальнолюдської моралі, набуття нею життєвого досвіду». У програмі «Я у Світі» одним із головних завдань дошкільного закладу визначено навчання, але в жодному разі воно не повинно відбуватися без **духовно-морального розвитку дитини та формування у неї основ життєвої компетентності**.

В основі духовності лежать моральні принципи життєдіяльності.

Мораль – це система поглядів і уявлень, норм і оцінок, що регулюють поведінку людей у суспільстві, це безпосередня людська поведінка (мотиви вчинків, результати діяльності, почуття, судження у людських стосунках). Це сфера суб'єктивних уявлень людини про Добро та Зло.

Моральність – це практичний аспект моралі, що втілюється в поведінці людей. Це здатність творити Добро не за зовнішнім примусом, а завдяки внутрішній свідомості та добровільності.

Моральність має ряд чинників: моральні почуття, сенсожиттєві орієнтири (ідеали, традиції, норми, категорії, принципи, заповіді, канони, кодекси), моральні переконання, моральні стосунки (моральна діяльність і моральна поведінка).

Виховання духовності на основі християнських цінностей передбачає формування моральних норм, принципів, ідеалів, понять і чеснот.

Споконвіку українська родина готувала дитину до Добра, Милосердя та Любові. За словами С. Русової, український народ здебільшого релігійний, віруючий, тому і в родинному колі дітей вчили дотримуватися заповідей Божих, які визначали моральні норми та поведінку.

Практика народного виховання передбачає формування в кожної людини таких моральних понять, як добро, справедливість. Отже, моральна людина – це та, яка розвинула в своєму характері такі риси: добросовісність, цнотливість, шляхетність, доброчесність, праведність, людяність, доброчисливість. Дитина не народжується моральною чи аморальною, вона поступово стає такою залежно від того, в якому середовищі, в яких умовах вона живе, як виховується.

На превеликий жаль, значна частина сучасних сімей далека від національного укладу родини, з її сімейними традиціями, нормами, правилами поведінки та співжиття, з її народною етикою, мораллю, правосвідомістю. Сьогодні ми проголошуємо необхідність морального виховання наших дітей на традиціях багатонаціональної України, прищеплення майбутнім громадянам України ідеалів Добра та Краси, Гідності та Милосердя, Справедливості, Співчуття та Миру, що є підґрунтям для формування духовності.

Моральність і духовність потрібно виховувати з раннього дитинства. Дитяче серце надзвичайно чутливе до всього. Щодо морального виховання дітей, то в педагогічному ар-

сеналі вихователів і батьків є достатня кількість методичної літератури.

Авторським колективом під керівництвом завідувача Віри Сучок розроблено низку посібників для виховання дітей на духовно-моральну тематику, які відповідають віковим особливостям дітей молодших, середніх та старших груп.

Вихователь проводить заняття один раз на тиждень, у другій половині дня та з дозволу батьків.

А. М. Богуш,
*доктор педагогічних наук,
академік АПН України,
професор Південноукраїнського
державного університету*

Навчальне видання

**ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
ЗАСОБАМИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ**

Сучок В. Є., Жуковський В. М.

Навчальний посібник

Усі посилання взяті з Біблії у перекладі Івана Огієнка

Головний редактор *Ігор Пасічник*

Літературний редактор *Світлана Власова*

Упорядник *Віра Скрипник*

Технічний редактор *Роман Свиначчук*

Комп'ютерна верстка *Наталії Крушинської*

Художнє оформлення обкладинки *Катерини Олексійчук*

Коректор *Анатолій Білий*

Формат 42х30/4. Ум. друк. арк. 8,02. Наклад 100 пр. Зам. № 30–15
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «BloknotC»

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Видавець СПД Свиначчук Р. В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 27 від 29 липня 2004 року.
Тел. (+38067) 771 28 70, e-mail: 35800@ukr.net.